

WG 35.5.170

10

M A R W N A D

Y diweddwr

BARCH. MICHAEL ROBERTS,
PWLLHELL.

Bu farw Ionawr 29, 1849, yn 68 oed.

A WEN Cymru cywilyddia,
 Pa le huost yn ymdroi?
 Er pan hunodd MICHAEL ROBERTS
 Mae blyneddau wedi ffoi.
 Cenaist alarebau llyfnion
 I rai dinod yn eu dydd:
 Gwelaist gladdu Seraph Cymru
 Heb un deigrin ar dy rudd!
 MICHAEL ROBERTS! mae di enwi
 Yn agor beddau 'r fynwes hon,
 Ac yn codi hen adgofion
 I ymrithio ger fy mron:
 Wyf fel gwr mewn gweledigaeth
 Yn ail dreulio boreu f'oes
 Yn mysg dylanwadau nerthol
 "Yr ymadrodd an y groes."
 Llauer gwyneb welaf yma
 Yn siriol wenu arna' i 'n awr,
 Roddwyd er's blynyddau bellach
 Yn mhridd wely oer y llawr:
 Teimlo'rwyf yr hen odfeun—
 Teimlo'r avel yn yr hwyl—
 Clywed adsain cân a moliant,
 "Fel llais tyrfa'n cadw gŵyl."
 Taener clodydd John Elias—
 Sonier am ei ryfedd ddawn—
 Casgler-holl engreifftiau Cymru
 O hyawdledd nerthol, llawn:
 Gwell i mi oedd dawn trydanol
 Gwrthrych yr alargerdd hon,
 Medrai ef y ffordd i gelloedd
 Dyfnaf, t'wllaf dan fy mron.
 Nid oedd neb yn nyddiau'm hieuenctyd
 Garwn glywed fel efe,
 Pan agorai ei wefusau
 Teimlwn Dduw yn llenwi 'r lle,

Gyda chefnidder uchaf yn awduw a l
W. J. Mellen - Llansyffordd

Y 205 314251

Drychfeddyliau yn disgleirio
 Drwy 'r ymadrodd treiddiol, mwyn,
 Nes oedd creigiau hen galonau
 Yn ymollwng dan y swyn.

Nid drwy floedd, a geiriau gweigion,
 Y cyrhaeddodd y fath radd.

Nid oes niwed mewn taranau,
 Y mellt distaw sydd yn lladd.

Yr oedd swyn ei ddoniau esmwyth
 Fel awelon rhwng y dail,
 Medrai ysgwyd teimlad plentyn
 A'i gydwybod bob yn ail.

Nae dychymyg eto 'n clywed
 Yn nghlogwyni *Ebal* draw,
 Adsain hir y llais effeithiol,
 Fu 'n cydrwymo myrdd mewn braw:
 Pan gyhoeddai 'r addewidion
 Ar *bob gair* gosodai swyn,
 Y mae heulog fryn *Garizim*
 Byth yn anwyl er ei fwyn.

Cofir rhai odfeuron rhyfedd
 Yn yr hen Gymdeithasfau,
 Gan rhyw luoedd yn y nefoedd
 Gawsant ynddynt eu bywhau:
 Pan y torai 'r cwmwl tanllyd
 Uwch ben y gynulleidfa lawn,
 Myrdd mewn gwasgfa am eu bywyd
 Yn cyd waeddi "Beth a wnawn?"

Cofir byth yr oedfa hynod
 Yn nghymanfa Dimbych gynt,
 Pan y plygai 'r gynulleidfa
 Fel y goedwig dan y gwynt:
 Gwelai 'r dorf y farn yn eistedd—
 Bydoedd yn llesmeirio 'nghyd—
 Ond y dyn drwy ras yn sefyll
 Ger bron Barnwr mawr y byd.

Bu yn wasanaethwr ffyddlon
 I'r *Trefnyddion* lawer blwydd,
 Tynodd atynt gorff y werin
 Drwy ei anghydmarol lwydd:
 Cyn bod adeiladau mawrion,
 Cyn i'r miloedd amlhau:

Eraill sydd yn awr yu medi
 Lle bu ef yn diwyd hau.
 Ni chyfodid un disgwyliad
 Drwy ei olwg wledig iawn,
 Oni buasai 'r llygad tanllyd
 Yn bradychu trigle 'r dawn:
 Dan y symledd gwledig isel
 'Roedd aeddfedrwydd barn a dysg,
 Wnaeth i lawer coeg ymhonwr
 Deimlo'i bwysau yn ein mysg.
 Myfyrdodau dwfn diorphwys,
 Pryder meddwl, llafur mawr,
 Oeddynt ormod baich i natur—
 Suddai dan y pwys i lawr.
 Chwarddai Uffern, wylai Seion,
 Synai 'r Byd at drefn y Nef,
 Pan y d'ryswyd y cylymau,
 Rhwng ei gorph a'i feddwl ef.
 Bu y cysegr sancteiddiolaf
 O dan len dros lawer blwydd,
 Tad yn Nghrist, i lawer enaid,
 Fel yn blentyn yn ein gwydd:
 Mor aneglur yw bwriadau
 Dirgel droion trefn y Nef,
 Arbed doniau gwyr cyffredin,
 A charcharu 'i ddoniau ef.
 Bum mewn tristwch pan yn edrych
 Ar adfeilion palas gwych,
 Gwel'd colofnau wedi cwmpo
 A'r cerfiadau 'n wael eu drych:
 Felly gwelwyd MICHAEL ROBERTS,
 Teimlwyd ger ei fron yn brudd,
 Chwyddai 'r fynwes gan ei thristwch,
 Gwelwyd deigrin ar bob grudd.
 Ond datodwyd ei gadwynan,
 Cyn ei farw daeth yn rhydd,
 Gwelwyd ef uwch ben y dyrfa
 Cyn machludo haul ei ddydd:
 Yr hen ddawn ganmolai 'r tadau
 Glybu 'r meibion wrth eu bodd,
 Daeth fel comed drwy 'r wybrenau
 Dros ychydig—yna ffodd.

Darfu 'r llafur, darfu 'r lludded,

Darfu profiad oriau prudd

Mae y deigr ddafnau olaf

Wedi rhedeg dros ei rudd:

Mud yw 'r geau fu 'n cyhoeddi

Addewidion fel y mêl,

Mae cyfryngau 'r pur hyawdledda

Hyd y farn i fod dan sêl.

Dymunasem wel'd ei ysbryd

Yn cyrhaeddyd y Nef draw,

Mil o olygfeydd newyddion

Yn ymagor ar bob llaw!

Hen gyfeillion yn ymgasglu

P'w groesawu ef y'ng hyd,

Gan adgoffa hen odfeun

Gafwyd yma yn y byd.

Ond er cystal oedd cyfeillach

Plant yr anial yn y Nef,

Sylwedd mawr ei weinidogaeth

Aeth a'i holl feddylfryd ef:

Syllai, synai, plygai, molai,

'N ddiarwybod iddo 'i hun,

Pan y cafodd gyflawn olwg,

Ar Fab Daw—gwaredwr dyn.

Gorphwys, gorphwys hen Bererin,

Cwsg i ben dy felys hun,

Nes daw Crist i'th alw i godi

Ar ei ddelw hardd ei hun.

Ni bydd ol y bedd na phechod

Nac un nychdod ar dy wedd,

Ti gei ganu buddugoliaeth

Ar adfeilion oer y bedd.

Mae ei enw 'n perarogli

Eto yn eglwysi 'n gwlad,

Fe gyfeirir ato heddyw

Gan ryw luoedd fel eu Tad:

Carant adrodd ei bregethau,

Carant son am lawer gwledd,

Carant sw'n llyth'renau 'i enw,

Carant edrych ar ei fedd.

W. AMBROSE, PORTMADOC.